

DÉLMAGYARORSZÁG

79. évfolyam, 253. szám
1989. október 25., szerda

POLITIKAI NAPILAP

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ara: 4,30 forint

Hamburger mellé rádiót? Szövetkezetekkel vagy anélkül?

Éter-vita

Most van készülődés az új tájékoztatási törvény, ami a nem is olyan régen született sajtótörvényt hivatott megreformálni. Úgy hírlík, a honatyák még az idén döntenek arról, ki, milyen joggal bír információk ügyekben. Hol vannak már azok az idők, amikor hivatalok, különféle osztályok felügyelték a honi sajtót, rádiót, televíziót! Ma már bárki, alanyi jogon adhat ki lapot, indíthat rádióadást. Vagy mégsem? Nos, alighogy megszületett a határozat, máris moratóriumot hirdettek a kormány. Azaz egyelőre — bár a törvény lehetővé teszi a magánrádió működését — nem adnak újabb csatornára engedélyt. Máris megbukott volna a „maszek” rádiók ötlete?

— Június óta küszködünk egy helyi kereskedelmi rádió létrehozásával — mondja Oláh Attila, az ismert szegedi szabómester, aki egyben a Gasztroszerviz Kft. ügyvezető igazgatója is.

— Minek az öltöny és a hamburger mellé rádió?

— Üzleti alapon, kereskedelmi adást szeretnénk készíteni. A Magyar Rádió szegedi stúdiója ugyanis csak a reggeli órákban sugároz. A nap többi részében a stúdió kihasználatlan. Ott áll a többmillió technika. Ez adta az ötletet, hogy berbe vennénk.

— És...?

— Júniusban elkezdtek a pecsétvadászatot. Két stempelit sikerült is megszerezni. A Magyar Posta, bár nem illetékes az ügyben, hiszen nem kérünk újabb csatornát, áldását adta, a Minisztertanács Hivatala is hozzájárult.

— Akkor mi a gond?

— Írtunk a Magyar Rádió elnökének. Ő válasza sem méltatott bennünket. Telefonon felhívták az ügyintézőt, aki csak annyit tudott mondani moratórium van!

— !?

— Hát ezt nem értjük mi sem. A hallgatást mi indokolja? Politikai okok? Ez az adó nem akar politizálni. Nincs újabb csatorna? Mi nem is kértünk saját hullámsávot. Egy meglévő rádióadót akartunk bérelni, kihasználni, gazdaságossá tenni. Ez a szegedi stúdióknak is csak üzlet lehet.

— Mit kíván tenni ezután?

— Nem tudom. Még várnunk egy ideig. Ez nem maszek rádió lenne, a bérlő egy kft., ami maga is jogi személy. Az adásokat pedig profik készítenék, részben a szegedi rádió munkatársai, részben a város lapjainak újságírói. Nézzé, másba is fektethetnék a pénzünket. Nem értem az elutasítást, a hallgatást. Mondják meg, mibe kerül egy-, vagy két-órásra a stúdió — s mi kibéreljük.

— Ha mégsem megy?

— Elképzelhető, hogy érdemes lenne itt a szabóságban felállítani egy kis teljesítményű adót, s azon akkor sugároznánk, amikor kedvünk tartja. Csakhát, a moratórium...

— Miért a rádió akadékoskodása? Nem akarnak alibit befogadni? — kérdeztük Vágási Kálmán szerkesztőségvezetőt.

— Sajnálom, hogy a Gasztroszerviz Kft. nem engem keresett meg. Meg tudtuk volna egyezni. De most már késő. Ma írták alá azt a szerződést, amelynek alapján egy kft. kereskedelmi adást indít november 13-ától Szegeden. Napi kétórás, délután 4-től 6-ig szóló műsort tervezünk.

— Tehát, mégiscsak lesz kereskedelmi rádió Szegeden!

— Igen. A kft. tagjai egy budapesti, és két szegedi vállalat. Az adások pedig a Danubius Rádió frekvenciáján, a 94,9 Mhz-en szólnak majd.

— A vállalkozó úgy is érezhetné, hogy ellopták az ötletét!

— De nem lenne igaz. Mi már tavaly ősz óta spekulálunk ezen. Akadt volna egy svájci üzletember, aki tőkével (is) beszélt volna. Ő napi 10-12 óráig műsorra gondolt, de ezt végül olyan drágának találta, hogy elállt az ötlettől.

— A moratórium a Magyar Rádióra nem vonatkozik, csak a maszekokra?

— Ez így nem igaz. Ránk is érvényes. De itt nem új adó alakult.

— Miből áll majd a műsor?

— Sok-sok zenéből és hirdetésből. Aki délután kettőig feladja a hirdetést, még aznap hallhatja is két alkalommal. Aktuális információkat, híreket is mondunk majd.

— Mekkora haszonra számítanak?

— A technika működtetése a szakemberek sokba kerülnek. Hatalmas nyereségről így nem áhítozhatunk. Egy biztos, nem lehet veszteséges ez az adó.

— Mi lesz a moratórium sorsa?

— Erről semmi biztosat nem tudunk. Minden jel arra mutat, hogy az új tájékoztatási törvény megalkotása után feloldják.

— Akkor majd lehet magánrádió is?

— A kis teljesítményű, 500 wattos adókat szinte bárki megveheti, olyan olcsók. Ötven-hatvan kilométeres sugárban képesek szórni a műsort. A jövő, a helyi rádiózás, ezeken fog alapulni. Egymillió körüli befektetése egy kft.-nek is van. Nem lesz értelme bérelni a mi stúdióinkat, ha egy szabadműhelyből is szólhat rádió. Az más kérdés, hogy egy ekkora város hány rádiót képes éltetni.

Rafai Gábor

„Nem a nagyüzemet, a mezőgazdaságot védjük”

A téveszövetség tegnap, kedden sajtótájékoztatót hívott össze. Vélhetően önvédelemből, ugyanis a mezőgazdasági szövetkezetek kerültek össze az utóbbi hónapokban. Különböző pártok agrárprogramja úgy szól róluk, mint minden baj okozóról. Nem hallgathatnak tovább, nekik is vannak érveik.

Haskó Pál, a Teszöv titkára: — A termelőszövetkezetek rendkívüli kongresszusát azért kellett decemberre összehívni, mert a mezőgazdasági termelésben vérszesen csökken a jövedelmezőség. Sérelmes intézkedések sorával a terhek elviselhetetlen szintre növekedtek. Az ország eladósodásával kényszerhelyzetbe került — a költségvetés-centrikus ságtól szabadulni képtelen — pénzügyi politika fokozott mértékben vonta ki a pénzt az ágazatból. Ez a gondok valós oka, s nem a nagyüzem és kistermelés, valamint a mezőgazdasági termelés és feldolgozás közötti mesterséges viszállyaltesés lehet erre a megoldás. A demokratizálódás folyamata, a piacgazdaságra történő átállás valódi váltást igényel. S ebből nem szabad kirekeszteni a vállalkozó (családi) típusú, teljes önállósággal felruházott (felruházandó) állampolgári jogon szerveződött (szerveződő) szövetkezeteket. Ebben a szisztémában is valódi tulajdonossá lehet tenni a tagokat. Az érintettek döntsek el, miként kívánják ezt megvalósítani. Közben nem szabad feledni a felelősséget: a jelenlegi szintű

rendszerében, ha mi termelők nem tartunk össze, „közéjük” szorulunk. Ugyanakkor a társadalom az elszabadult áremelkedéseket — a mi kontónkra írja, így válnak bűnbakká. Hogy ez ne így legyen, az eddiginél egyértelműbb és rámenősebb önvédelemre van szükségünk. Amit a „nagypolitika” meghirdet, intézményei lehetetlenné teszik. Csak egy példa az érdekeltség megtelemesítésére. A vagyoni — amit egyszer már leadóztunk — még ki sem lett osztva, de a PM már rendelkezik: a tag elvileg a jövedelmével összevonva adózik utána. Most magyarázam meg, hogy a gyakorlatban ennek jó részét elengedik majd.

Elhangzott még egy-két, megszívlelésre ajánlott nézet. — Eddig a népgazdasági érdeke hivatkozva vezettek bennünket az orrunknál fogva. Csak ezután jöhetett a szövetkezeti és az egyéni érdek. Holott az egyéni érdek magában hordozza az egészet. — Az egyéni érdekelemre az egyéni tagsági reformkörök egyesülete lehet a megoldás. — Azt se feledjük, a mezőgazdaság szakma. — Sürgősen össze kell hozni a pártokkal egy „agrárkeresztényt”!

Következnek a hosszú téli esték. Van mit meghányani. A jó megoldást csak vitákban, s érvek összecsapásában lehet megtalálni. Ideje elkezdeni. T. Sz. I.

A Démász és adószai Olcsó és nem ráz?

Mostanság, hogy a napi megélhetés költségei a csillagos égig kúsznak, egyre több család kényszerül pénze szigorú beosztására. Föltehetően, szaporodik azoknak a háztartásoknak a száma is, amelyekben a költségvetés készítésekor a havi kiadások összege nagyobb, mint a bevételek. Magyarán: föltételezem, hogy szűkebb hazánk polgárai is egyre inkább eladósodnak. Hogy a valóság igazolja-e ezt a hipotézist? Erre kerestem a választ, amikor a Démász szegedi üzemigazgatójának háza táján érdeklődtem.

A vállalat huszonegy pénzbeszedője járja a várost, hogy „behajtsa” rajtuk tartozásukat. Annak az áramnak az ellenértékét, amelyet négy hónappal korábban már elhasználtunk. Hiszen világítottunk, mostunk, vasaltunk, főztünk, melegedtünk, szólt a tévé, a rádió, és állandóan bűgött a jégszekrény. Igen ám, de amikor mindezért fizetni kéne, a kinyújtott tenyér látványára többféleképpen reagálunk.

— Megesik, hogy nekem alkalmas sincs nyújtani a markom — mondja Á. I.-né, aki jó ismerője a Belváros, a lakótelepek és külterületek lakóinak, hisz kilenc éve látogatja őket.

— A csöngetésre számtalanszor a gyerek nyit ajtót, s előfordul, hogy azt mondja: „Anyukám üzeni, nincs itthon.” Van, aki efféle cselhez se folyamodik: egyszerűen maga kiáltja a zárt ajtón át: „Nem vagyok itthon.” Ilyenkor nincs mit tenni, megírom a főszerkesztőnek, és továbbállok. Aki-vel netán a lépcsőházban találkozom, és nem akar fizetni, az se szégyellős. Oda-vágja: „Van pénzem, de nem váltom föl.” Meg: „Ne használja az állam az

én pénzem!” — holott mi előlegeztük az áramot, nem ő a forintját. Akadt, aki tájékozatlanságában a fejéhez vágta: azért olyan sürgős, mert a pénz fele az enyém. Sajnos, ennél durvább sértéseket is el kell tűrnünk. Vannak helyek, ahová nem merek csak üres pénztárcával menni, és bevallom, a hideg ráz, amikor a hőzőng család és háza népe fenyegetően körbevesz. Mondanom se kell, efféle helyekről üres bukcsával is távozom...

A lakótelepek és a belvárosi lakók jó ismerőjének, A. V.-nének más tapasztalatai is vannak. Meglepő, hogy a legszerényebb életvitelre kényszerített nyugdíjasokra egy rossz szava nincs.

— Nem igaz, hogy az idősök lennének a fő adósok. A nyugdíjas nének, bácsik már kis pénzük átvételkor félretrakják a számla összegét, 2-án már az előkészített pénzzel várnak. Belőlük nem vészett ki a tisztesség. De nem úgy a fiatalok! Ahol „OTP-s” gyerekek vannak, és ahogy sorra költöznek be az új lakók az északi panellakásokba, úgy nő a környéken a tartozók száma. Ezek a családok

anyira elkötelezték magukat, erejükön fölül, hogy rengetegen eladósodnak. Számomra az Északi városrészben a legnehezebb az inkasszállás... Ők 1-jén, 2-án nem fizetnek nekem, de 20-áig se hozzák be tartozásukat.

K. M. olykor nemcsak a lakóktól, a kutyáktól is fél. Azon a környéken, amerre ő jár, megessé, hogy a villanyórászekrénybe zavarta be egy németjuhász. Hasonló tehetlenséget érez, amikor meg kell győznie a számla összegét mindig túl magasnak tartó lakókat, hogy a mérő jó, a számitás jó, valóban annyi a vállalat jogos követelése.

Mj történik, ha a lakó a főszerkesztő ellenére se fizet, ha hónap végéig személyesen se viszi be a pénzbeszedőkhöz tartozását? Csizmadia Gábor üzemigazgató helyettes szerint igen türelmes a vállalat, hiszen több lehetőséget kínál a tartozónak. A főszerkesztő utánt 8 nap időt ad, és vár. A befizetőhelyen kiegyenlítheti a fogyasztó a tartozását. Ha nem teszi meg, a pénzbeszedő ajánlott levélben szólítja föl ismét, de akkor már csak 3 nap a határidő. A következő lépcsőfok: az illető „összeállított bunzlajstroma” a kirendeltség csoportvezetőjéhez érkezik. Ott beosztják, mikor zárják le a villanyóráját. Ha a szerelőlvel találkozva, mégis hajlandó fizetni, még mindig megteheti, s ez esetben a kiszállási költségnek csak a felét, 125 forintot kell fizetnie. S ha ezután is hajthatatlan? Akkor következik a per

— Az órák lezárása erőinket messze meghaladó munka — mondja Vörös Lajos, a szegedi déli kirendeltség vezetője. — A számla behajtásának ez a kísérlete — nem túlzok, ha azt mondom — életveszélyes. Például a Búza, vagy az Arpa utcában a pénzbeszedőből, három szerelőből és rendőrből áll az „inkasszállási körmenet”. Ilyenkor késsel, baltával fogadnak bennünket. Számtalanszor voltunk kénytelenek bemenekülni az UAZ-ba. S ha sikerült is lezárunk az órákat, nem mi győztünk: a legbravúrosabb ötlettel, hamarosan visszakötik.

Hüledezik az ember a történetek hallatán: feszültség alatt rákötik a vezetékét a környék esetleg egyetlen „tisztá” fogyasztójának órájára, mezitláb fölmásznak az oszlopra, puszta kézzel leszedik a csatlakozót... Valóságos csoda, hogy eddig baleset nem történt.

S míg a Démász a pénze után futkos — jobbra érdelem, szakképzett szerelői, ahelyett, hogy javító, fejlesztő munkát végeznének, közelharcot vívnak a fogyasztókkal —, a vállalat hátraleka gyarapodik. Szeptemberben 1443-an tartoztak a Démásznak, köztük 555-en szegediek. A két és fél millió adósságban 210 ezer forint a szegediek lelkét nyomhatja, nem mindig a pénz, hanem a tisztesség híján.

S végül egy figyelmeztetés a szerelő hajlamú eladósodottaknak: való igaz, hogy az áram nem olcsó, de tessék megjegyezni: ráz!

Chikán Ágnes

Középhátvédként a csapat meghatározója

Szinte alig vannak olyan tudósítások a Szeged SC labdarúgóinak mérkőzéséről, amelyekben ne szerepelne a jök között Bogdán István neve. A szálla természetű középhátvéd két éve érkezett a Tisza-parti stadionba, azóta csapata valamennyi találkozásán játszott, s nem is akárhogyan. Felkészültségével és jártéktudásával együttesen meghatározója. Az NB I-et is megjárt labdarúgó — no, nem azért, mert vándormadár típus — több csapatnál megfordult, zátonyos vizeken evezve jutott el Szegedre, amit végleges kikötőnek tekint. Itt szeretné befejezni labdarúgó-pályafutását — mégpedig az NB I-ben!

A süprőgető Gyúri Ernő írt portrévázlatot, ami a 6. oldalon olvasható.